

Reviderat Drogpolitiskt handlingsprogram 2012-2014

Handläggare: Johan Sjöholm
Datum: 2012-10-08

Innehållsförteckning

1. Inledning.....	4
2. Bakgrund.....	4
2.1 Definition droger.....	4
3. Syfte	4
4. Mål	4
5. Öka medvetenhet om droger	5
5.1 Föräldrasamverkan.....	5
5.2 Attityder, påverkan och kunskap.....	5
5.3 Fältverksamhet	5
5.4 Kommunikation och information	6
6. Påverka tillgänglighet och utbud	6
6.1 Kommunala kultur och fritidsaktiviteter	6
6.2 Samverkansavtal polisen.....	5
6.3 Drogförebyggande arbetsplats.....	6
6.4 Uthyrning av kommunens lokaler	7
6.5 Riktlinjer vid representation	7
6.6 Kommunala tillsynen	7
7. Åtgärdande insatser	7
7.1 Barn och ungdomar som lever i missbruksmiljö.....	7
7.2 Ungdomar med riskbruk.....	7
7.3 Stöd-, vård- och behandlingsinsatser.....	8
8. Hållbar organisering och uppföljning	8
8.1 Nyckeltal	9

1. Inledning

Enligt beslut från kommunstyrelsen 2012-01-12 § 20 ska kommunens drogpolitiska handlingsprogram revideras under 2012. Den ursprungliga versionen är från 2004 och reviderades senast 2008.

En aktiv kommunövergripande mobilisering mot droger har flera beröringspunkter med den antagna budgeten för 2013.

Inom ramen för konceptet Säker och Trygg kommun ska nämnder och bolag ta fram en strategi samt arbeta för att minska antalet skador med 50 procent till år 2015. Samtliga nämnder och bolag ges även i uppdrag att arbeta vidare med barnkonventionen. Barn- och utbildningsnämnden har i uppdrag att i samverkan med socialnämnden och kultur- och fritidsnämnden stärka arbetet kring utsatta barn och ungdomar.

I det breda förankringsarbetet som genomförts i samband med framtagande av barn- och ungdomsplan har fyra prioriteringar varit återkommande

- Fler barn och unga ska uppleva att de har inflytande och möjlighet att påverka och göra sin röst hörd i olika forum med hjälp av olika medier.
- Fler barn och unga, samt deras föräldrar eller vårdnadshavare, ska uppleva att de får den hjälp och det stöd de behöver
- Fler barn och unga ska uppleva att de har tillgång till meningsskapande aktiviteter på sin fritid
- Unga ska ha förutsättningar att bo och leva ett gott liv i Tjörns kommun

Tjörns kommuns drogpolitiska handlingsprogram ska inkludera och harmoniera med dessa fyra prioriteringar.

2. Bakgrund

En väsentlig del av svenskars ohälsa handlar om riskbruk och missbruk av alkohol, narkotika, dopning och tobak. Socialstyrelsens redovisning av orsaker bakom dödsfallen i Sverige 2010 visar att 6,6 procent av dem kan kopplas till antingen alkohol, rökning eller narkotika. Motsvarande andel för Västra Götalands län är 6,2 procent.

Ett återkommande tema i olika rapporter är att den psykiska ohälsan hos barn och ungdomar ökat. (SOU, 2008:131) Användande av droger kan många gånger ses som konsekvens av psykisk ohälsa och sett ur ett nationellt perspektiv har andelen skolelever som uppger att de någon gång använt narkotika (cannabis) ökat. Det finns även nationella tendenser på en ökad acceptans för hasch och marijuana i vissa ungdomsgrupper och bland unga vuxna. (Prop. 2010/11:47) Var femte pojke i gymnasiets årskurs 2 har någon gång använt narkotika, vanligen cannabis. Samma sak gäller 14 procent av flickorna. (CAN, 2011) I Tjörns kommun har dessa tendenser bland annat kunnat avläsas i droganeundersökningen från 2011.

2.1 Definition droger och narkotika

I Tjörns drogpolitiska handlingsprogram avses med droger; tobak, alkohol, lösningsmedel och narkotika. Narkotika innefattar cannabis, opiater, centralstimulerande medel, hallucinogener, all icke medicinsk användning av läkemedel och dopningmedel. Utifrån alkohollagen (2010:1622) delas alkoholdrycker in i spritdrycker, vin, öl och andra jästa alkoholdrycker

3. Syfte

Syftet med drogpolitiska handlingsprogram är att ange riktningen hur Tjörns kommun ska mobilisera mot droger.

4. Mål

Tjörns kommuns drogpolitiska handlingsprogram utgår från nationella alkohol-, narkotika-, dopnings- och tobaksstrategin (prop. 2010/11:47):

Ett samhälle fritt från narkotika och dopning, med minskade medicinska och sociala skador orsakade av alkohol och med ett minskat tobaksbruk.

Målet är gemensamt för koncernen Tjörns kommun och preciseras via fyra prioriterade områden:

- Öka medvetenhet om droger
- Påverka tillgänglighet och utbud
- Åtgärdande insatser
- Hållbar organisering och uppföljning

5. Öka medvetenheten om droger

5.1 Föräldrasamverkan

Föräldrar och andra vuxna saknar ibland argument och kunskap för att bemöta barns och ungdomars frågor, attityder och beteenden när det gäller droger.

Barn- och utbildningsnämnden har beslutat att samtliga förskolor och grundskolor ska arbeta med föräldranätverk. Barn- och utbildningsförvaltningen har även i samverkan med kommunens övriga förvaltningar inlett ett arbete med att utveckla befintliga föräldramöten. För att öka medvetenheten om droger bland föräldrar har dessa insatser fortsatt hög prioriterat.

5.2 Attityder, påverkan och kunskap

Barn- och ungdomspersonal ska ha god drogkunskap och färdigheter i beprövade metoder. Inriktningen är att Tjörns kommun ska verka utifrån konceptet drogfri skola som innefattar:

- Kompetenshöjande insatser för barn- och ungdomspersonal
- Riktade insatser kring kompetenshöjning för Ung Hälsa och Resurscentrum
- Erbjudna beprövad ANDT-undervisning riktat mot elever
- Uppdaterade rutiner vid respektive skola

5.3 Fältverksamhet

Kommunens fältverksamhet arbetar förebyggande och rådgivande med ungdomar och deras föräldrar. Arbetet innebär att jobba med grupper i skolan, enskilda samtal samt att lotsa vidare till det stöd som efterfrågas av ungdomar och föräldrar. Verksamheten innefattar även samordning av nattvandring. Kommunens fältverksamhet fyller en viktig funktion i kommunens drogförebyggande arbete.

5.5 Kommunikation och information

För ökad kunskap och medvetenhet om droger är kommunikation och information viktiga instrument. Inriktningen ska vara målgruppsanpassade informationsinsatser och aktiviteter som stimulerar till dialog mellan människor, grupper och organisationer. Fortsatt utveckling av kommunens hemsida är prioriterat.

6. Påverkan tillgänglighet och utbud

6.1 Kommunala kultur- och fritidsaktiviteter

Grundläggande i drogförebyggande arbete är att erbjuda ungdomar under 18 år mötesplatser i drogfria miljöer. Kommunen ska uppmuntra till drogfria initiativ, där ungdomar deltar i planeringen, utformningen samt har konkret inflytande i processen. Kultur- och fritidsaktiviteter som får verksamhetsstöd av Tjörns kommun ska vara fria från alkohol, narkotika, dopning och tobak.

6.2 Samverkansavtal polisen

Tjörns kommun och Polismyndigheten i Västra Götaland, Polisområde Storgöteborg tecknade i januari 2012 ett samverkansavtal. Ett av avtalets prioriterade områden är att minska användandet av alkohol och droger bland ungdomar. En aktiv samverkan med Polismyndigheten är en förutsättning för en aktiv påverkan kring tillgänglighet och utbud av droger.

6.3 Drogförebyggande arbetsplats

Det är av stort värde att kommunen som arbetsgivare kontinuerligt och aktivt arbetar drogförebyggande med sin personal. Vidare ska kommunen som arbetsgivare ha en tydlig drogpolicy för sina anställda. Tjörns kommun, som arbetsgivare, har en viktig uppgift att uppmärksamma signaler om olika former av missbruk.

Tjörns kommun ska verka för att bli en tobaksfri arbetsplats.

6.4 Uthyrning av kommunens lokaler

Utgångspunkten är att det inte ska vara tillåtet att bruka alkohol och andra droger i kommunala lokaler inklusive de som förvaltas av Tjörns bostadsaktiebolag (TBAB). Undantag kan gälla från sådan verksamhet som bedrivs av en privat entreprenör i aktuella lokaler. Riktlinjer kring förtäring av alkohol ska regleras via de avtal som skrivs med privata entreprenörer och kommunens berörda motpart. Undantaget är även TBAB's hyresrättslägenheter.

Beslut om undantag kring förtäring av alkohol får endast beslutas av ordförande i kommunstyrelsen, med rätt att vidaredelegera. Beslut om antal undantag ska årligen följas upp via den årsredovisningen, som rådet för folkhälsa och hållbar utveckling sammanställer.

6.5 Riktlinjer vid representation i Tjörns kommun

Utgångspunkten är att alkohol inte ska serveras i samband med representation i Tjörns kommun. Undantag kan gälla vid exempelvis utländska gästbesök och firande av 25-åring anställning i Tjörns kommun. Beslut om undantag får endast beslutas av kommunchefen och ordförande i kommunstyrelsen, med rätt att vidaredelegera.

6.6 Kommunala tillsynen

All alkoholserving och tillståndsgivning i Tjörns kommun utgår från alkohollagstiftningen (2010:1622). En fortsatt dialog med näringslivet och krogägare kring försäljning och servering betonas. Vidare ska kommunen i samverkan med andra myndigheter erbjuda möjligheter till utbildning i ansvarsfull alkoholhantering till krogpersonal. Kommunen ska även kontinuerligt informera om alkohol- och tobakslagen till näringsliv och krogägare.

7. Åtgärdande insatser

7.1 Barn och ungdomar som lever i missbruksmiljö

Barn och ungdomar som lever i missbruksmiljö ska erbjudas adekvat stöd och även fortsättningsvis med föräldrars samtycke ges möjligheten att delta i stödgruppsverksamhet. Prioriterat är även förstärka och etablera hållbara strukturer kring samverkan med regionala aktörer, men även kommunens egna aktörer.

7.2 Ungdomar med riskbruk

Ungdomar som tillhör riskgruppen för att utveckla eget missbruk/beroende ska särskilt uppmärksammas så att de får adekvata stöd-, vård- och behandlingsinsatser. Metoder/rutiner ska utformas så att kommunikation mellan berörda förvaltningar sker på bästa möjliga sätt. Prioriterat är att utveckla lösningar på hemmaplan. .

7.3 Stöd-, vård- och behandlingsinsatser

Missbrukare, storkonsumenter och anhöriga till missbrukare ska i samverkan med regionen erbjudas adekvata stöd-, vård- och behandlingsinsatser. Vidare ska anhöriga till missbrukare informeras om sin egen rätt och möjlighet till hjälp. Den socialmedicinska verksamheten som finns i Tjörns kommun är viktig i detta sammanhang.

8. Hållbar organisering och uppföljning

Det drogpolitiska handlingsprogrammet är övergripande och ska vara vägledande för nämnder och bolag.

Huvudansvaret ligger på respektive nämnd och bolag, men rådet för folkhälsa och hållbar utveckling fyller en viktig funktion som samordnare. Uppföljning av programmet ska årligen ske via en redovisning sammanställd av kommunens drogsamordnare/folkhälsosamordnare. Programmet ska en gång per mandatperiod revideras.

För att kunna uppmärksamma kommande behov ska redovisningen även innehålla uppföljning av nedanstående nyckeltal samt resultat från aktuella lokala och nationella undersökningar.

Kommunens drogförebyggande arbete leds via strategisk samverkansgrupp 0-24 år, där avdelningschefer inom kommunens förvaltningar samt polis ingår. Den konkreta samverkan sker via nätverket Ung i fokus, som representeras av; kommunens högstadieskolor, gymnasium, fältsekreterare, Ung Hälsa, barn- och ungdomsenheten samt kultur- och fritidsförvaltningen.

Tjörns kommun har utvecklat en samverkan med närliggande kommuner kring gemensamma verksamheter, åtagande, kompetensutveckling, kampanjer och erfarenhetsutbyte. Dessa nätverk är fortsatt viktiga för ett effektivt, kvalitativt och framgångsrikt drogförebyggande arbete.

8.1 Nyckeltal

Utgångspunkten för ett framgångsrikt drogförebyggande arbete är att, utifrån ovanstående mål och prioriterade områden, följa utvecklingen och mäta effekter. Förslag på nyckeltal är:

Öka medvetenhet om droger

- Andel rökande spädbarnsföräldrar
- Andel intensivkonsumenter årskurs 9
- Andel intensivkonsumenter årskurs 2 gymnasiet
- Andel som prövat narkotika någon gång årskurs 9
- Andel som prövat narkotika någon gång årskurs 2 gymnasiet
- Andel daglig rökare årskurs 9
- Andel daglig rökare årskurs 2 gymnasiet
- Antal föräldramöten på högstadiet med information om droger

Påverkan tillgänglighet och utbud

- Antal serveringstillstånd per 10 000 invånare 15 år och uppåt
- Försäljning alkohol vid systembolag, antal liter 100 procentig alkohol/invånare 15 år och uppåt

Åtgärdande insatser

- Alkoholrelaterad dödlighet, antal döda/10 000 (medelfolkmängden 15 år och uppåt) standardiserade tal
- Antal aktuella ärenden vid socialmedicin
- Antal aktuella ärenden vid MiniMia